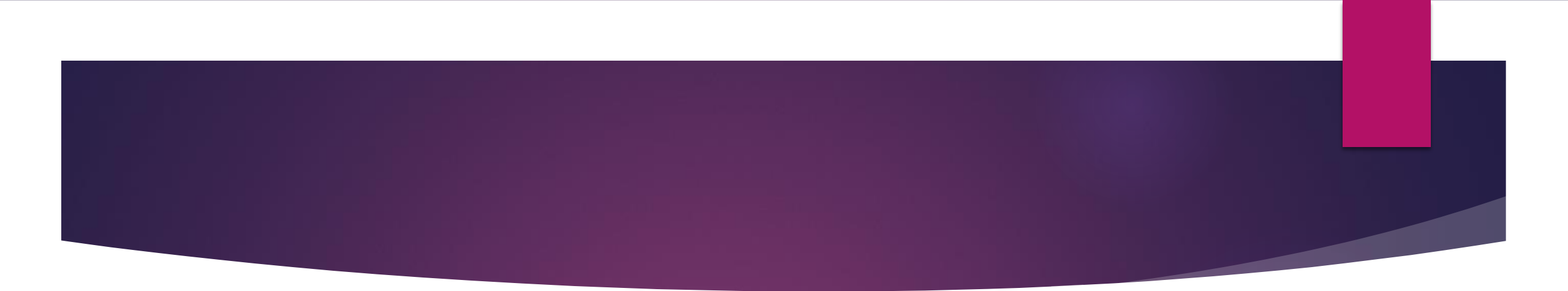

PPM2215 การบริหารตลาดการเงิน

Financial Market Management

อาจารย์ ดร.ภูติศ นอขุนทด
วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แม้ว่า การพัฒนาการเงินจะได้พิจารณาเป็นลำดับขั้นดังกล่าว ในปัจจุบันเงินที่ใช้ทั่วไปมีทั้งเงินโลหะ เงินกระดาษ และเงินเครดิต คือ ประกอบไปด้วยเหรียญ กษาปณ์ ธนบัตร และฝากกระแสรายวัน นอกจากนี้เงิน สินค้าก็ยังคงมีใช้เงินอยู่บ้างในบางโอกาส สถานที่ และ เวลา

ในปัจจุบันอยู่ในยุคของอินเทอร์เน็ต ได้มีการพัฒนาเงินตราขึ้นมาเพื่อใช้ในโลกไซเบอร์นั่นคือ Bitcoins

Bitcoins

เป็นสกุลเงินดิจิทัลที่ถูกสร้างขึ้นโดยระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นเงินในโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ (cyberspace) เรียกเงินตราสกุลนี้ว่า bitcoin หรือมีชื่อเรียกอื่นอีก เช่น virtual money หรือ cryptocurrency

bitcoin คือ currency หรือเงินตราสกุลหนึ่งที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนซื้อขายทางอินเทอร์เน็ต โดยมีอัตราแลกเปลี่ยนของตัวมันเองกับเงินตราสกุลอื่นๆ เช่น 1 Bitcoin = 140 ดอลลาร์สหรัฐ Bitcoin กลายเป็นเงินสกุลหนึ่งในโลก ซึ่งมีประเทศที่ใช้เงินสกุล Bitcoin นี้อยู่คือ ประเทศที่มีการซื้อขายออนไลน์ยังไม่มีธนาคารแห่งชาติ หรือรัฐบาลใดเป็นผู้ผลิต bitcoins แต่มีปริมาณ bitcoins หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจทั่วโลก ประมาณ 11.75 ล้าน bitcoins ในเดือนตุลาคม 2556

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

1. ยุคก่อนสมัยสุโขทัย

ประเทศไทยมีการใช้เงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนมาเป็นระยะเวลาช้านาน ตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัย โดยมีหลักฐานปรากฏในอาณาจักรฟูนัน ซึ่งมีความรุ่งเรืองในช่วงพุทธศตวรรษที่ 6-11 ซึ่งเงินที่ใช้มีลักษณะเป็นโลหะเงินเหรียญแบน มีลวดลายที่ได้รับอิทธิพลมาจากระบบกษัตริย์และศาสนาพราหมณ์ของอินเดีย

ลวดลายของเหรียญที่พบด้านหนึ่งเป็นรูปพระอาทิตย์ครึ่งดวงแผ่รัศมี มีจุดไขปลาเรียง 2 แถว อีกด้านมีสัญลักษณ์ศรีวิวัตสะ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระนารายณ์อยู่ตรงกลาง ข้างหนึ่งของศรีวิวัตสะเป็นบันฑเตาะว หมายถึง กล่องเล็กชนิดหนึ่งที่พราหมณ์ใช้ในพิธีต่างๆ อีกข้างหนึ่งเป็นเครื่องหมายสวัสดิกะ ส่วนบนสุดของเหรียญเป็นรูปดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ลวดลายที่ปรากฏบนเหรียญแสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ของชาวอินเดียโบราณ

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

ต่อมาในช่วง**สมัยอาณาจักรทวารวดี** ในขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่ขอมเรืองอำนาจ อาณาจักรทวารวดีจึงรับเอาความเชื่อจากขอมไว้ด้วย เงินตราที่ใช้เป็นสื่อกลางในการค้าขายจึงมีลวดลายและสัญลักษณ์เกี่ยวกับกษัตริย์ อำนาจอธิปไตยและความอุดมสมบูรณ์ ตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ โดยเหรียญทวารวดีที่สำคัญคือ เหรียญรูปสังข์ใหญ่ รูปสังข์เล็ก รูปกระต่ายดอกบัว และรูปแพะ รอบขอบเหรียญมีจุดไข่ปลา อีกด้านหนึ่งมีสัญลักษณ์ศรีวิชัย ขนาบข้างด้วยอังกูศ (ขอช้าง) ด้านบนมีรูปพระอาทิตย์และพระจันทร์ ด้านล่างมีรูปปลา

นอกจากนี้มีการค้นพบเหรียญที่มีลักษณะกลมแบน มีลวดลายต่างๆ เช่น รูปปुरुณกลศ(หม้อน้ำ) รูปธรรมจักร รูปวัว อีกด้านหนึ่งมีอักษรสันสกฤตโบราณ เป็นต้น

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

2. ยุคสมัยสุโขทัย

เงินตราที่ใช้ในสมัยสุโขทัยมีหลายชนิดในแต่ละช่วงเวลาตามความรุ่งเรืองของอาณาจักรต่างๆ ที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้น ซึ่งอาจจำแนกได้เป็น 3 ช่วงคือ เงินตราในสมัยลานนา สมัยลานช้างและสมัยสุโขทัย

โดยเงินตราในสมัยลานนาเรียกว่า “เงินเจียง” มีลักษณะคล้ายรูปเกือกม้า 2 วงปลายต่อกัน จึงมักเรียกว่า เงินขาคีม ส่วนในสมัยอาณาจักรลานช้าง เงินที่ใช้มี 4 ชนิด ได้แก่ 1)เงินฮาง 2)เงินตู ซึ่งทั้งสองชนิดทำด้วยโลหะเงินเป็นแท่งสี่เหลี่ยมผืนผ้า 3)เงินฮ้อย ทำด้วยโลหะเงินผสมทองแดงและทองเหลือง 4)เงินลาด ทำด้วยโลหะทองแดงผสมทองเหลือง

เงินตราที่ใช้ในสมัยสุโขทัยมี 3 ชนิด คือ

- 1) เงินเบี้ย ทำด้วยเปลือกหอยนำเข้ามาจากต่างประเทศ
- 2) เงินพดด้วง ทำด้วยโลหะมีลักษณะเป็นวงกลมงอเข้าหากันคล้ายตัวดั่ง มีตราประทับเป็นรูปช้างและรูปหอยสังข์
- 3) เงินชุบมีลักษณะเหมือนเงินพดด้วง แต่ทำด้วยตะกั่วผสมดีบุก มีตราประทับเป็นรูปช้างและราชวัติ

@ 2021 Bank of Thailand. All rights reserved.

“มาตรฐานเงินไทย สมัยโบราณ”

ไฟ

เฟื้อง

สลึง

บาท

ตำลึง

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

3. ยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา

เงินตราที่นำออกมาใช้จำแนกเป็น 3 ชนิด คือ เงินเบี้ย เงินพดด้วง และเงินประกำ

ซึ่งเงินสองชนิดแรกมีลักษณะคล้ายคลึงกับสมัยสุโขทัยทุกประการ โดยมีความแตกต่างกันที่ชื่อเรียกหรือตราประทับของเงินแต่ละชนิด โดยเงินเบี้ยที่ใช้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นเปลือกหอยที่นำมาจากต่างประเทศ ได้แก่ เบี้ยจั่น เบี้ยแก้ว เบี้ยนาง เบี้ยหมู เบี้ยบัว เบี้ยตุ้ม

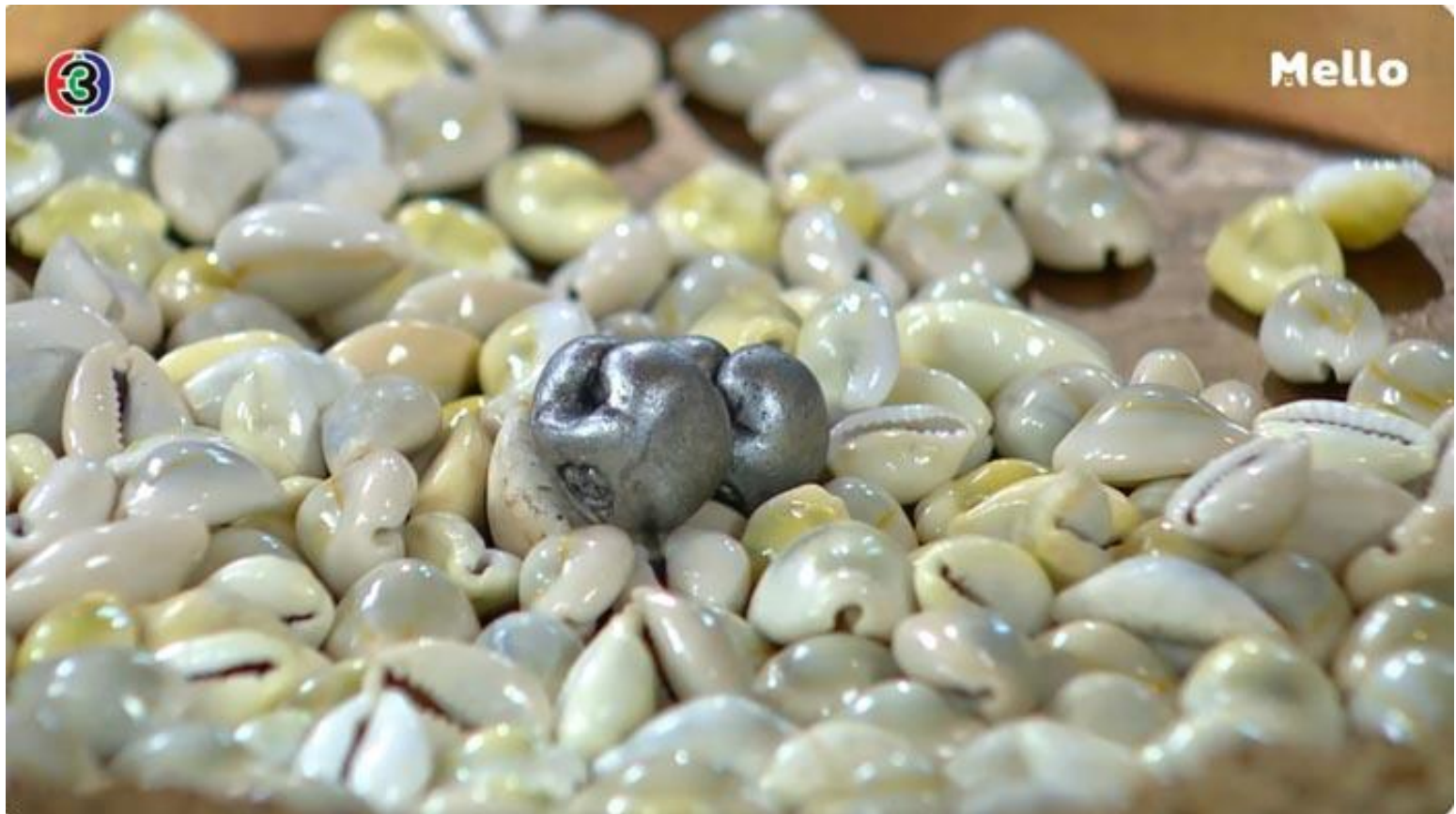
สำหรับตราประทับในเงินพดด้วงของสมัยกรุงศรีอยุธยา เช่น ตราธรรมจักร ตราสังข์ ตามครุฑ ตราดอกบัว ตรานางหงส์ เป็นต้น

ส่วนเงินประกำ จะเป็นเงินที่ถูกนำมาใช้แทนเงินเบี้ยในยามขาดแคลน โดยมีลักษณะทำจากดินเผา และประทับตราด้วยรูปต่างๆ เช่น ดอกบัว และราชสีห์ เป็นต้น

Mello

ตัวอย่างประกับดินเผา

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

4. ยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในช่วงตอนต้นของกรุงรัตนโกสินทร์เงินตราที่ใช้กันอยู่ ยังมีลักษณะเช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา เช่น เงินพดด้วง ซึ่งแตกต่างกันที่ตราประทับ โดยเป็นตราครุฑเลี้ยว และตรามงกุฎ สมัยรัตนโกสินทร์ เป็นต้น

จนกระทั่งถึงรัชสมัยของรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงโปรดเกล้าฯให้มีการสร้างโรงกษาปณ์ขึ้นมาเพื่อผลิตเงินเหรียญขึ้นใช้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2403 โดยมีชื่อเรียกว่า “เงินแป” มีลักษณะกลมแบนด้านหน้าประทับตรามงกุฎ ด้านหลังประทับตราจักร

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

4. ยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ.2451 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบเงินตราจากสกุลเงินคือ ชั่ง ตำลึง บาท สลึง เฟื้อง เลี้ยว อัฐ และโสฬส มาเป็นสกุลเงินบาทและสตางค์ โดยกำหนดให้ 100 สตางค์ เท่ากับ 1 บาท

2 เฟื้อง เท่ากับ 1 สลึง
4 สลึง เท่ากับ 1 บาท
4 บาท เท่ากับ 1 ตำลึง
20 ตำลึง เท่ากับ 1 ชั่ง

100 สตางค์ เท่ากับ 1 บาท

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

4. ยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

อนึ่ง ในช่วงรัชสมัย ร.4 ยังได้มีการผลิตเงินกระดาษขึ้นใช้เป็นครั้งแรกอีกด้วย เรียกว่า “หมาย” ทำด้วยกระดาษสีขาวพิมพ์ตัวอักษรและลวดลายด้วยหมึกสีดำ ประทับตราพระราชสัญลักษณ์ประจำพระราชวงศ์จักรีรูปพระแสงจักร และพระราชลัญจกรประจำพระองค์รูปพระมหาพิชัยมงกุฎด้วยสีแดงชาด เพื่อ**ป้องกันการปลอมแปลง** หมายถึงโปรดให้จัดทำมีประเภท ได้แก่

หมายราคาต่ำ

หมายราคากลาง(ตำลึง)

หมายราคาสูง

ด้วยเหตุที่หมายเป็นเงินตราชนิดใหม่ ราษฎร
ยังคงคุ้นเคยกับเงินพดด้วง เป็นเงินตราโลหะมา
แต่โบราณ จึงยังไม่มีกรนิยมนำใช้กัน
อย่างแพร่หลาย

หมายราคาต่ำ

หมายราคากลาง(ต่ำถึง)

หมายราคาสูง

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

4. ยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ต่อมาระหว่างปี พ.ศ.2415-2416 ในสมัยร.5 ได้เกิดปัญหาเหรียญกษาปณ์ชนิดราคาต่ำ เป็นเงินปลีกที่ทำจากดีบุกและทองแดงขาดแคลน ประกอบกับมีการนำปี้ ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่ใช้แทนเงินในบ่อนการพนันมาใช้แทนเงินตรา

ดังนั้น ในปี พ.ศ.2417 ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดทำเงินกระดาษชนิดราคาต่ำเรียกว่า “อัฐกระดาษ” เพื่อให้ราษฎรได้ใช้จ่ายแทนเงินเหรียญที่ขาดแคลน แต่อัฐกระดาษก็ยังไม่เป็นที่นิยมใช้เช่นเดียวกัน

วิวัฒนาการของเงินในประเทศไทย

4. ยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เงินกระดาษเริ่มเป็นที่คุ้นเคยของประชาชนมากขึ้นหลังจากมีการนำ “บัตรธนาคาร(Bank Note” ออกมาใช้

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เงินกระดาษ ชนิดต่อมา คือ **บัตรธนาคาร** ซึ่งธนาคารพาณิชย์ ต่างประเทศสามธนาคารที่เข้ามาเปิดสาขาในประเทศไทย ได้แก่ ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ ธนาคารชาร์เตอร์แห่งอินเดีย ออสเตรเลีย และจีน และธนาคารแห่งอินโดจีน ได้ขออนุญาตนำบัตรธนาคารออกใช้ เมื่อพ.ศ. 2432, 2441, และ 2442 ตามลำดับ

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

บัตรธนาคาร มีลักษณะเป็นตัวสัญญา ใช้เงินชนิดหนึ่งที่ใช้
อำนวยความสะดวกในการชำระหนี้ ระหว่างธนาคารกับลูกค้า
รัฐบาลในสมัยนั้นได้พิจารณาเห็นว่าบัตรธนาคารที่สาขา
ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศออกใช้อยู่ในขณะนั้น มีลักษณะ
คล้ายกับเงินตราที่รัฐบาลควรจัดทำเสียเอง

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในพ.ศ. 2433 จึงได้เตรียมการออกตัวเงินของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ **เรียกว่า เงินกระดาษหลวง** แต่เนื่องจากความไม่พร้อมของทางการในการบริหาร จึงมิได้นำเงินกระดาษหลวงออกใช้

จนปี พ.ศ. 2445 มีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติธนบัตรสยามรัตนโกสินทรศก 121 ขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2445 และโปรดให้จัดตั้งกรมธนบัตร ใน**สังกัดกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ** เพื่อทำหน้าที่ออกธนบัตรและรับจ่ายเงินขึ้นธนบัตร และเปิดให้ประชาชนนำเงินตราโลหะมาแลกเปลี่ยนเป็นธนบัตรตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2445 นับว่าธนบัตร ได้เข้ามามีบทบาทในระบบการเงินของไทยอย่างจริงจังนับแต่นั้นมา

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า เจ้าอยู่หัว มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2471 ซึ่งกำหนดให้เงินตราของประเทศประกอบด้วย ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ ตลอดจนให้ธนบัตรและเหรียญ กษาปณ์เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย จึงเป็นการเปลี่ยนลักษณะของธนบัตรจากตัวสัญญาใช้เงินมาเป็นเงินตราอย่างสมบูรณ์

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยรัชกาลที่ 8 การผลิตธนบัตรไทยส่วนใหญ่พิมพ์มาจากบริษัท โทมัส เดอ ลารู ประเทศ อังกฤษ ตลอดมา จนกระทั่งรัฐบาลได้จัดตั้งโรงพิมพ์ธนบัตร ขึ้นเองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2512 ธนบัตรไทยจึงได้พิมพ์ จากโรงพิมพ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเปลี่ยนระบบ และขนาดให้แตกต่างกันไปจากแบบที่เคยสั่งพิมพ์จาก ต่างประเทศ ปัจจุบันธนบัตรไทยมี 5 ขนาด คือ ใบละ 20 บาท 50 บาท 100 บาท 500 บาท และ 1,000 บาท

ความสำคัญของเงิน

เงินเป็นสิ่งสำคัญมากต่อเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ ไม่ว่าจะอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบใดก็ตาม เพราะเงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน จึงช่วยอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า การชำระหนี้ การสะสมทรัพย์สิน ฯลฯ

ซึ่งพอจะสรุปความสำคัญของเงินที่มีต่อระบบเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ด้านการผลิต

ผู้ประกอบการทั้งหลายต่างก็แสวงหาเงินมาลงทุนในการ**ประกอบการผลิต** หรือทำการค้าโดยหวังผลตอบแทนในด้าน**กำไร**ที่เป็นตัวเงินเป็นสำคัญ

ในระบอบที่ผู้ประกอบการคาดว่า จะได้รับกำไรสูงก็จะมีการลงทุนมาก เช่น ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือในระหว่างเวลาเศรษฐกิจรุ่งเรืองในศตวรรษที่ 20

จะเห็นได้ว่ามีผู้ประกอบการทั้งหลายได้หาเงินมาลงทุนตั้งโรงงานและ จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือ เพื่อประกอบการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะอยู่ในระยะที่ผู้ประกอบการสามารถแสวงหาผลกำไรได้โดยง่าย การใช้จ่ายลงทุนจะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม ช่วยให้ผู้อุปโภคบริโภคได้รับสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย แทนที่จะต้องผลิตตามที่ผู้ใด ผู้หนึ่งต้องการและสั่งทำโดยเฉพาะ

ด้านการแลกเปลี่ยนและการอุปโภคบริโภค

เนื่องจากเงินเป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับว่าเป็นสื่อกลางใน การแลกเปลี่ยน ในสังคม เงินจึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้สินค้าจากแหล่งผลิตไปสู่มือผู้อุปโภค บริโภคเร็วยิ่งขึ้น เพราะตามปกติ**ผู้บริโภค**จะได้รับผลตอบแทนจากการเป็น **เจ้าของปัจจัยการผลิต** เป็นเงินตราในรูปของ**ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และ กำไร** ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคได้ใช้จ่ายเงินรายได้ไปแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ

ด้านการแลกเปลี่ยนและการอุปโภคบริโภค

มาบำบัดความต้องการได้กว้างขวางกว่าการแลกเปลี่ยนระหว่าง
สิ่งของต่อสิ่งของ ในระบบที่ใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน
จะช่วยให้ระบบการแลกเปลี่ยนสม่ำเสมอ ชุมชนและสังคม
มีมาตรฐานในการครองชีพสูงขึ้น เพราะช่วยให้มีการผลิตสินค้าสู่
มือผู้บริโภคสูงขึ้น

ด้านสังคม

ผู้ใดปรารถนาจะได้มาซึ่งทรัพย์สินความมั่นคง ความบันเทิง จะมีฐานะดีหรือ แม้แต่จะแสวงหาอำนาจก็ตาม ก็ต้องอาศัยเงินเป็นประการสำคัญเพราะเงินสามารถซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการได้ทุกชนิด เงินตราจะเป็นหลักประกันที่มั่นคงในระบบการแลกเปลี่ยน

แต่ละคนจึงเลือกทำงานแต่เฉพาะที่ตนเองมีความชำนาญ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราไปใช้จ่าย การแบ่งงานกันทำเช่นนี้เป็นลักษณะของสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งก่อให้เกิดการผลิต การค้า และความเป็นอยู่ของสังคมดีขึ้น

ด้านระบบเศรษฐกิจ

เงินมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจทุกระบบ ทั้งระบบทุนนิยม สังคมนิยมหรือระบบคอมมิวนิสต์

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การผลิตเป็นเรื่องของเอกชนที่จะดำเนินการกันได้โดยเสรี ระบบราคาเป็นเครื่องชี้ให้ผู้ประกอบการตัดสินใจ ได้ว่าควรจะมีผลผลิตอะไร และเป็นปริมาณมากน้อยเพียงใด

ถ้าราคาในตลาดของสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งสูงขึ้น ก็จะมีการผลิตสินค้าชนิดนั้นเพิ่มมากขึ้น เพราะผู้ประกอบการมองเห็นกำไรในการผลิต ตรงข้ามถ้าราคาสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งลดลง ผู้ประกอบการก็จะลดการผลิต ดังนั้น เงินจึงมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

ด้านระบบเศรษฐกิจ

สำหรับในระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน การจ่ายค่าจ้างแรงงานในระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมหรือ คอมมิวนิสต์ก็จ่ายเป็นเงิน และประชาชนก็เอาเงินไปซื้อสินค้าและบริการเช่นเดียวกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม จะต่างกันก็ตรงที่รัฐบาลของประเทศคอมมิวนิสต์จะเป็นผู้ตั้งราคาสินค้าและบริการเอง